

CAPÍTOL 26

A París, en Flauvert s'havia anat refent del seu desencís. Aquella experiència amb la Caterina l'havia fet madurar. Fins aleshores, havia viscut en un món tancat, només havia llegit llibres romàntics. El fet de conèixer la Caterina i ser tractat com va ser, li havia obert els ulls a la realitat de la vida.

Ara la Caterina el tractava amb molta precaució, més com a mare que com a amiga. Era un noi fràgil i a ella se li va trencar el cor quan es va adonar del mal que li havia fet sense voler, amb el seu caràcter rialler i desimbolt.

Van passar els dies fins que va arribar el moment per a la Caterina de començar a la Sorbona amb la Margot. Van planificar bé els dies en què la necessitaven com a model per compaginar estudis i feina, i van arribar a un acord.

A pesar del caràcter tan obert de la Caterina, l'entrada a la universitat la va impactar. Van anar juntes amb la Margot, però un cop dins, ella començava el primer curs i la Margot ja faria el tercer. Es va trobar sola i una mica cohibida, però a poc a poc va anar descobrint que tots els de primer curs estaven en la mateixa situació. Ella tenia l'avantatge de tenir una gran presència, era apersonada i això li donava seguretat. Ben aviat es va adonar que al seu pas impactava, els grups masculins abaixaven la veu en creuar-se amb ella i percebia murmurs a la seva esquena. Tot això a Rocaviu no ho experimentava, allà tothom la coneixia de petita. Amb les noies, hi va haver de tot, enveges i gelosies però també amistats sinceres. Se'n va cuidar prou bé de no comentar com es guanyava la vida a París, almenys de moment, potser més endavant amb alguna amiga amb qui fes una bona harmonia li podia fer confidències. Portava els gens dels seus pares i era bona estudiant, se'n sortia molt bé amb els llibres i el dret li agradava.

La Régine cuidava el nen de la Camil·la amorosament, aquella criatura caiguda del cel, era com el fill que hauria volgut i que mai va arribar. Al taller, els encàrrecs anaven arribant a bon ritme i entre tots se'n sortien prou bé. La seva fama havia traspassat fronteres i li arribaven encàrrecs de molts altres països. La Régine ja no havia de moure's massa de París.

Havia pres tanta anomenada que va arribar a orelles de la Santa Seu. La notorietat que havia assolit la Camil·la, la feia candidata a ser entrevistada, i les seves declaracions serien escoltades per molta gent, pel sol fet de ser pronunciades per ella.

El Sant Pare feia temps que tenia al cap buscar un pintor que representés en una gran obra el capítol de la Bíblia de la vida de Lot a Sodoma i Gomorra. Volia que fos una obra on es representés el càstig que espera als homosexuals, una obra absolutament homofòbica, en la que quedés ben clara la postura de l'església, totalment contrària.

En adquirir la Camil·la gran notorietat, el Papa, va creure oportú que una obra així podia ser pintada perfectament per una dona, a més volia ser el primer Papa que pengés pintures al Vaticà fetes per mans femenines.

Una tarda, va sonar la campaneta i en Paul es va trobar amb un capellà que demanava per la Camil·la. Com que ella estava enfeïnada, el va atendre la Régine. Li va dir que venia en nom del bisbe de París i que li portava una invitació per anar a Roma per entrevistar-se amb el Sant Pare, que li volen fer un encàrrec important.

A la vista d'això, fa avisar la Camil·la per veure si el capellà vol explicar alguna cosa més d'aquest misteriós encàrrec. El pobre home no sabia res més del que els hi acabava de dir i els va acabar dient que si volien més informació, anessin a veure el bisbe. De totes maneres els hi va deixar la invitació per presentar-se al Vaticà.

La Régine i la Camil·la van decidir anar juntes a Roma, i com que van voler anar ben preparades, l'endemà mateix de rebre la invitació, es van presentar a veure el bisbe per tal que els hi fes cinc cèntims del tema del quadre.

El bisbe els va explicar la idea del pontífex, Sodoma i Gomorra arrasades com a càstig de Déu.

Els va prometre portar molta feina al taller a canvi de fer declaracions a favor de l'església i en contra de l'homosexualitat que, va dir, que ja començava a ser una xacra.

—Però monsenyor, veig que vostè no em coneix de res, vostè no sap la meva història—. Va dir la Camil·la, impacient de ficar cullerada.

—M'han arribat veus que no ets massa religiosa, però que a pesar d'això ets una pintora excepcional.

—A pesar d'això? —va saltar la Camil·la encenent les galtes— Que només es pot ser bon pintor si ets religiós?

—Per fer pintures de temes bíblics, és evident que s'ha de conèixer bé la Bíblia. —va dir el bisbe obrint els braços.

—Cregui'm monsenyor, que la tinc ben apresada, ens l'han fet entrar a martellades —li respongué picant-se el cap amb el puny tancat—, conec tots els passatges de la Bíblia, i no cal creure-te-la per això. I allí s'explica el maltractament a les dones, que les tractaven com objectes sense cap mirament, les tenien com un bestiar més.

—Eren altres temps filla meva, però a què et refereixes concretament?

—Doncs ja que parlem de Sodoma i Gomorra, no sé si recorda com tractava Lot a les seves filles. Segur que té alguna Bíblia per aquí per llegir-ho.

—Bíblies aquí, les que vulguis. —el bisbe s'aixecà i recorregué la gran llibreria que tenia darrere seu. Agafà un llibre i se'n tornà a seure— Això és al primer llibre, el Gènesi. A veure... capítol XIX.

—Deixi'm que li llegeixi monsenyor —la Camil·la prengué el llibre i llegí:

Els dos àngels arribaren a Sodoma al vespre, quan Lot s'esqueia a seure al portal de Sodoma. I en veure'ls, s'alçà Lot a llur encontre i postrà el rostre en terra. I diu: Oh

senyors! decanteu, us prec, vers la casa del vostre servent a fer-hi nit i rentar-vos els peus; i demà matí, en llevar-vos, continuareu la vostra ruta.

I li respongueren: No, que farem nit a fora.

Però talment ell els forçà, que decantaren envers ell i entraren a casa seva i els feu un àpat, cogue pans alisos i menjaren.

I encara no eren enllitats, que la gent de la ciutat, els homes sodomites, encerclaren la casa; de jove a vell, tot el poble fins el darrer estament. I Cridaren Lot i li digueren: ¿On són els homes que t'han vingut aquesta nit? Emmena'ls ací fora, per tal que els coneguem.

—Aquí hi ha una nota al peu que diu: «Per tal que els coneguem: Eufemisme que designa l'explosió de les passions sexuals.» Segueixo llegint.

Lot eixí envers ells al cancell de la casa i tancà la porta darrera d'ell. I els diu: No, germans meus, si us plau, no feu aquest mal. Mireu: tinc dues filles que no han conegut baró; us les trauré i feu-ne el que el vostre albir plaurà, però a aquests homes, no els feu res, per tal com han entrat a l'aixopluc del meu sostre.

—Hi ha una altra nota a peu de pàgina, diu així: «Tinc dues filles. L'oferiment de Lot és una infàmia, excusable en certa manera per l'horror del crim que volien cometre els sodomites i pel deure d'hospitalitat envers els forasters.»

I tancant el llibre, la Camil·la va mirar fit a fit al bisbe i li engaltà. —Ja veu monsenyor, cal que li digui res més? Abans de sodomitzar un home, millor violar una dona, la mateixa filla. Violar, o fer-ne el que el vostre albir plaurà. Aquest passatge de la Bíblia és absolutament indefensable i la nota del traductor miserable; deixar violar les filles és una infàmia, però sodomitzar un home és pitjor, és un crim horrible. I donar les filles perquè en facin el que els hi plagui, és millor que negar hospitalitat envers els forasters.

El bisbe va quedar pensatiu, intentant buscar una resposta. Finalment, va dir: —Pensa, filla meva, que eren altres temps. Ara tot això ha canviat, les dones ja són respectades.

—Una mica no li dic pas que no, però falta molt camí per tenir la plena igualtat —li va respondre ella amb altivesa.

—Has de pensar nena, que mai sereu iguals que els homes —la reprengué el bisbe donant un cop sobre la taula—. Déu va crear primer Adam i quan ell li va demanar companyia, li va agafar una costella i va crear Eva com a seva companya. Les dones sempre estaran subjugades a l'home, però ell les ha de respectar, això si.

—Això no li accepto de cap manera monsenyor —la Camil·la es va començar a encendre—, aquest mite d'Adam i Eva, vostè sap perfectament que està escrit dirigit a un poble sense cap cultura. S'havia d'explicar la creació del món d'una manera planera i que l'entenguessin. Els científics han demostrat que som fruit de l'evolució de les espècies —i va continuar en to amenaçador—. A mi no em vingui amb històries a la

vora del foc, amb tot el respecte, i jo lluitaré tot el que calgui perquè tots els humans tinguin els mateixos drets, tant homes com dones.

—Em sap molt de greu que t'ho prenguis així, Camil·la, sobretot perquè no faràs res més que perdre el temps —va dir el bisbe movent el cap d'un costat a l'altre—, perquè no pots fer com tothom? Busca't un bon noi i casa-t'hi, els fills que vinguin et trauran totes aquestes cabòries del cap.

—Com es nota que no em coneix monsenyor. Vol que li expliqui la meua història? —va dir la Camil·la amb un mig somriure als llavis.

I li va explicar com havia hagut de participar en un concurs de pintura d'amagat, fent passar en Llorenç com a autor, com la va violar i deixar embarassada i com, una persona d'aquelles que l'església abominava, li havia allargat la mà.

El bisbe es mostrà trasbalsat, no sabia res del que li acabava d'explicar. Ell pensava que era una noia eixelebrada, una bala perduda sense cap experiència viscuda i que només actuava per portar la contrària a la societat.

—Estàs casada amb un sodomita? —li va deixar anar sense mesurar bé les paraules.

—T'hi has casat sense tenir cap intenció de consumir el matrimoni?

—Estic casada amb una persona excepcional, monsenyor, una persona que no fa mal a ningú, que és tot amor —li contestà, deixant entreveure que no li acceptaria cap insult—, una persona com n'hi ha tantes dins dels convents on es refugien per fugir de la societat que els persegueix. No em crec que vostè no ho sàpiga tot això.

—Camil·la, ves amb compte amb les teves paraules, estàs fent acusacions molt greus, si no sacrílegues i tot —va dir el bisbe visiblement molestat.

—Acusar és denunciar alguna culpa d'algué, jo no denuncio res perquè no veig cap culpa en ser d'una manera o una altra. Només dic que els convents serveixen de refugi a gent amb molt bon cor amb tendències sexuals diferents de les que es consideren normals. Qui veu maldat en ser diferent és l'església i el seu patriarcat.

La Régina, aquesta vegada havia entès totes les paraules i va quedar agradablement sorpresa de l'agilitat mental de la Camil·la, de quina manera rebatia les afirmacions del bisbe. Ella però, escoltava atentament sense badar boca, esperava una oportunitat per poder dir-hi la seva, oportunitat que li va arribar en un moment de silenci que es va produir llavors.

—Doncs monsenyor —va dir aixecant la mà amb el palmell cap avall—, jo li dic que puc posar la mà al foc sense por de cremar-me per en Vincent, el marit de la Camil·la, i l'Eugène la seva parella. Són dos éssers excepcionals que s'estimen sense fer mal a ningú ni tampoc propagant la seva estimació pel carrer. La societat encara no està prou madura per acceptar les persones com són, sense jutjar les seves preferències sexuals i, de moment s'han de reprimir.

—Senyora, deixi'm dir-li que si algun dia la societat arriba a acceptar com a normal la sodomia —i alçant el dit en senyal d'avertiment, continuà—, voldrà dir que

s'acosta la fi del món i que ens podem preparar per al Judici Final. Voldrà dir que Satanàs haurà guanyat, i la humanitat ja no tindrà salvació possible.

—Bé, ha anat bé que vinguéssim —va dir la Camil·la aixecant-se—, no m'agrada perdre el temps ni fer-lo perdre, ara que em coneixen, hauríem d'aclarir si realment sóc la persona indicada per pintar el quadre que volen.

—Això ho has de dir tu noia, tu saps perfectament la posició de l'església en aquest tema, tu has de dir si et veus capaç de pintar una obra que plagui al Sant Pare.

—Puc pintar el que vulguin, és la història sagrada i el que està escrit no ho podem canviar. Pensin, però, que si pretenen fer befa d'una cosa que tard o d'hora serà socialment admesa, aquesta obra se'ls hi girarà en contra. El que no estic disposada a fer, són declaracions culpabilitzant als homosexuals, suposo que això ho podrà entendre sa senyoria —li contestà dirigint-se a la porta.

—En tot cas, jo no vull prendre cap decisió, que sigui sa Santedat qui es pronuncii, per això ell és l'enviat de Déu, el successor de Crist i com a tal és infal·lible. Ara ja saps el tema al voltant del qual ha de girar l'obra que vol el Papa, ves a parlar amb ell i quedeu entesos.

S'acomiadaren amb una espineta clavada en ambdues parts, confirmant la seva intenció d'anar a Roma. La Camil·la, ja feia temps que li rondava pel cap un viatge a la capital d'Itàlia per visitar tots els museus i veure les extraordinàries pintures del Vaticà, la Capella Sixtina, etc. Aquest viatge era una excusa immillorable que s'havia d'aprofitar per embafar-se d'art. Recordava el bé que li havia anat la visita al Louvre i volia seguir aprenent.

Amb una criatura de pocs mesos, viatjar a Roma no era una empresa fàcil. Va escriure al Vaticà dient que havia d'esperar almenys un parell de mesos abans d'embranchar-se en un viatge d'aquesta distància.

Això li va servir d'excusa per tenir temps per pintar una obra reivindicativa que tenia al cap des que va conèixer en Vincent i l'Eugène, un parell de capellans joves passejant pels carrers de París agafats de la mà, simplement, innocentment, per veure com la gent reaccionava a una obra tan senzilla.

Per pintar aquesta obra, necessitava dos models joves i ben plantats, i va començar preguntant a la Caterina si coneixia algun noi de la universitat que estigués disposat a col·laborar fent de model. La Caterina va fer algunes indagacions, però tots, en saber que havien de fer el paper de gais, es van negar rotundament.

Finalment, va convèncer en Vincent perquè es posés una sotana i fes de model per als dos cossos, que serien pràcticament iguals; per les cares, partint de la mateixa cara d'en Vincent, les desfiguraria fent uns rostres més efeminats, una barreja entre el d'en Vincent i el de la Caterina. Això a ella se li donava molt bé.

Com que volia que al fons, no massa lluny, es veiés la catedral de Notre-Dame, va dir a l'Eugène que sortís al carrer per prendre notes i dibuixos, i cap allà es va dirigir amb el seu equipament. Va dibuixar l'edifici des de diferents angles, però buscant

sempre que s'identifiqués bé que es tractava de Notre-Dame. No havien de ser dibuixos perfectes, només es veuria la silueta de lluny.

Amb l'obra dibuixada i abans de passar a pintar, madame Régine va voler anar a la place des Vosges a veure les dues galeristes, madames Magnier i Simonin, per expressar-els-hi el desig de la Camil·la d'exposar l'obra a casa seva. Elles es van mostrar agradablement sorpreses i absolutament disposades, la societat s'estava obrint a poc a poc i una obra d'aquestes característiques també denotava modernitat. A més, elles per la seva condició, també volien col·laborar en una causa que havia estat motiu de persecució al llarg dels segles. No s'ho van pensar dues vegades i després de tancar la galeria, es van encaminar al taller per veure la marxa de l'obra.

El dibuix estava acabat i la Camil·la hi començava a fer una grisalla que li faria de coixí a la pintura. La grisalla és una pràctica habitual, no és res més que una primera capa en monocrom, blanc i negre o blanc amb ocres; això permet al pintor estudiar els volums i les llums sense preocupar-se del color, serveix per donar relleu a l'obra. Després en algunes parts es poden aplicar veladures de color, moltes capes transparents de color molt fines que juxtaposades, fan que els objectes, sobretot les teles, llueixin de manera especial. El gran pintor italià anomenat Il Tiziano, deia que de veladures en calien trenta o quaranta.

A les galeristes els hi va agradar la composició, tot i que no es posaven d'acord amb el fons. Madame Simonin era partidària de deixar el fons buit, amb un cel blau. Deia que el paisatge del darrere amb Notre-Dame, la distreia dels protagonistes. Madame Magnier, en canvi, avalava la col·locació d'un element religiós que donés més força a la intenció que es volia representar.

Un pintor, o un artista en general, està bé que escolti opinions alienes, per tal de copsar si l'obra que té entre mans no li està fugint, no se li està escapant de les mans amb elements innecessaris. Està bé, dic, que s'escoltin les opinions, però tan sols a títol informatiu. Una opinió no és res més que el pensament d'una altra persona, que no té dins del seu cap la idea que té l'artista. La Camil·la tenia clares les idees, va escoltar madame Simonin, va analitzar la seva postura i va decidir continuar tal com ella havia concebut el quadre.

Tot i no ser partidària de la simetria, va situar les dues figures, els dos capellans vestits amb una llarga sotana negra fins als peus un al costat de l'altre, donant-se les mans, mirant a l'espectador, amb actitud desafiant. Entre ells dos, al fons, s'entreveia la silueta de la catedral de París. Rebien una il·luminació frontal forta, un sol de mitja tarda, rogenc, com a ella li agradava, tal com havia fet a casa seva pintant el quadre del Paradís. La llum de París, però, era molt diferent de la de l'Empordà. Aquesta llum donava més relleu a les figures, i feia que deixessin de ser dues taques negres per convertir-se en dues escultures. En la pintura de les sotanes va demostrar una vegada més el seu saber fer, acolorir un drap negre i donar-li relleu no és feina fàcil.

Un cop enllestida l'obra, les galeristes la van situar a l'aparador a primera fila, en el lloc més visible i van deixar que el públic i els col·leccionistes hi donessin la seva opinió. Com que en aquells dies no es feia cap exposició col·lectiva, no hi va haver cap inauguració ni es va convidar a la premsa, però aviat la notícia va córrer de boca en boca per tot París.

—Heu vist quin quadre han posat a l'aparador de la galeria de madame Magnier?

—Sí, quina vergonya!

—No, què hi ha?

—Dos capellanets agafats de la mà...

—Ja és hora que algú s'atreveixi a plantar cara a l'església!

—Això és una blasfèmia!

—Això, el que és, és una realitat, aquest quadre sí que es pot dir que és dins del corrent del realisme...

Comentaris per tots els gustos, a favor i en contra, la polèmica, això que tant li agradava a la Camil·la, estava servida.

No van trigar a arribar els comentaris a orelles de la premsa i a fer-ne ressò a les seves pàgines, el que va provocar que tota la diòcesi se n'assabentés. El bisbe que estava al corrent que la Camil·la havia de desplaçar-se a Roma en els dies vinents, va escriure al Vaticà per informar-ne.